

**Міністерство освіти і науки України
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет міжнародних відносин
Кафедра іноземних мов та перекладу
Мовний центр “Світ”**

**МОВНІ УНІВЕРСАЛІЇ
У МІЖКУЛЬТУРНІЙ КОМУНІКАЦІЇ**

Матеріали XIV Міжнародного науково-практичного семінару

Луцьк – 2024

УДК 81'373]:130.2:316.77

М 74

*Рекомендовано до друку рішенням кафедри іноземних мов та перекладу
Волинського національного університету імені Лесі Українки (протокол № 9
від 1 березня 2024 року)*

Редколегія:

Круглій Олена Ростиславівна, канд. філол. наук, доц., завідувач кафедри іноземних мов та перекладу Волинського національного університету імені Лесі Українки,

Черняк Оксана Павлівна, канд. філол. наук, доц. кафедри іноземних мов та перекладу Волинського національного університету імені Лесі Українки (відповідальний редактор).

Мовні універсалії у міжкультурній комунікації: Матеріали XIV Міжнародного науково-практичного семінару / ВНУ імені Лесі Українки, Луцьк, 15 березня 2024 р. Луцьк, 2024. 195 с.

До збірки увійшли матеріали Міжнародного науково-практичного семінару “Мовні універсалії у міжкультурній комунікації”, присвяченого проблемам міжкультурної комунікації та перекладу, дискурсології й лексикології, методики викладання іноземних мов. Рекомендовано викладачам, аспірантам, здобувачам освіти старших курсів.

Відповідальність за зміст матеріалів і коректність посилань несуть автори. Редколегією здійснено стилістичне редагування тез.

УДК 81'373]:130.2:316.77

© Колектив авторів
© Волинський національний
університет імені Лесі Українки, 2024

ЗМІСТ

Розділ 1. Актуальні проблеми міжкультурного спілкування. Слово і текст у просторі культури

Денисюк К.

Еволюція англійської мови: від староанглійської до сучасної ... 8

Жулінська М.

Найпопулярніша лексика 2023 року 11

Козяр Є.

Міжкультурна комунікація в PR та рекламі 14

Королевич В.

Проблеми українців за кордоном під час війни 19

Кравченко В.

Підходи аналізу ідеологічного впливу засобів масової комунікації 21

Куц Е.

Причини появи прізвиськ в політичній комунікації США 24

Лихач З., Троць К.

Актуальні проблеми міжкультурного спілкування 26

Осипчук А.

Проблема міжкультурного спілкування при викладанні української мови як іноземної 30

Присяжнюк Л.

Культурні коди поетики змінених станів свідомості 33

Яручик В.

Історична тематика та її вираження у романі Івана Корсака «Запізніле кохання Миклухо-Маклая» 35

Яручик О.

Концепт малої та великої батьківщини та його висвітлення у польському літературознавстві 38

Яценко М.

Деякі культурні відмінності між Україною та Німеччиною 41

Нудко М.

2023 Word of the Year as the reflection of sociolinguistic implications of artificial intelligence 44

Demchuk D.

The Impact of Language on International Relations 46

Kozak A.

Die Identifizierung ukrainischer Flüchtlinge in Deutschland

während des Krieges	48
Kruhlii O.	
Ukrainian War Lexicon in Current English	51

Розділ 2. Сучасні тенденції у дослідженні лексичних одиниць

Баранецький Д.	
Основні аспекти української локалізації відеоігор	55
Бондарук А., Копилов В.	
Ретермінологізація у творенні англійськомовної лінгвістичної термінології	59
Бочан П.	
Типи образних одиниць англійськомовної термінології сфери інформаційних технологій	61
Величко В.	
Семантичні та номінативні особливості антропонімів в англійській мові	63
Вознюк Є.	
Англомовні запозичення у галузі інформаційної безпеки	66
Климко С.	
Роль невербальної комунікації у виступах політичних діячів ...	68
Кулик А., Матвійчук М.	
Лексичні види фразеологічних одиниць у сучасній англійській мові	70
Маркевич О.	
Різновиди сленгу в англійській мові	73
Наумюк А., Злотко Д.	
Англійські неологізми у сфері екології	75
Омельчук Т.	
Особливості неологізмів, утворених через пандемію COVID-19	79
Остаповець В.	
Англіцизми в українській мові: засмічення мови чи крайня необхідність	82
Панас О.	
Проблеми перекладу англійських топонімів українською мовою	84
Пунда А., Лейко А.	
Бізнес ідіоми англійською мовою	87

Романчук М.	
Етикетні мовні формули в англомовних дипломатичних документах	92
Харкевич Г.	
Функціональні підстилі офіційно-ділового стилю	94
Шведка А.	
Вплив подій в країні на вибір слова року 2023	98
Шикула М.	
Історичні особливості впливу німецької мови на українську	100
Яручик О.	
The search for identity based on the solilyque “To be or not to be” in William Shakespeare’s “Hamlet, prince of Denmark”	104
Решко Н.	
The Portmanteau Powerhouse: Coining Neologisms with Word Blends	107
Цьолик Н.	
ZWIĄZKI FRAZEOLÓGICZNE W TYTUŁACH POLSKICH MEDIÓW (NA PODSTAWIE „NEWSWEEKA” I „MONITORU WOŁYŃSKIEGO”)	111

Розділ 3. Основні та міжкультурні аспекти перекладу

Баліта Х.	
Переклад як багатоаспектна діяльність при сприйнятті іноземних культур	116
Годорожа М.	
Особливості синхронного перекладу	118
Глинянчук Ю.	
Діджиталізація перекладацької діяльності	122
Іванов О.	
Переклад рекламних слоганів	125
Карпенко К.	
Вплив перекладу на сприйняття поетичної краси	128
Кирилюк Д.	
Особливості перекладу англомовних дипломатичних документів	132
Криштоф Н.	

До проблеми перекладу експресивно-емоційної лексики на заняттях з польської мови	135
Лесінська О., Сунько Н.	
Англійськомовні фольклорні казкові прецедентні імена та труднощі їх перекладу	138
Матейчук О., Бараник О.	
Особливості перекладу термінів юридичної сфери з англійської мови	140
Мироненко А.	144
Особливості перекладу назв фільмів з англійської мови	
Олексійчук М.	147
Особливості перекладу віршованої літератури	
Панас В.	151
Стилістичні особливості перекладу текстів політичних промов	
Потинська Я.	154
Аматорський переклад англійськомовної пісенної лірики	
Семенюк А., Войтович С.	158
Особливості перекладу ідіом у сучасній англійській мові	
Стецюк А.	
Особливості перекладу заголовків засобів масової інформації з англійської на українську мову	161
Татунчак С.	163
Труднощі перекладу сленгу з англійської мови на українську ..	
Шуляк А.	
До питання штучного інтелекту та перекладу	165
Ostapchuk S., Plysiuk Y.	
Peculiarities of Conferences and Public Events Translation	168
Schtscherba N.	
Die Rolle und Bedeutung der Übersetzung deutscher Redewendungen im Kontext der internationalen Beziehungen	171
Zyplinska J.	
Die Übersetzung wissenschaftlicher Texte	174

Розділ 4. Інноваційні методи викладання іноземних мов у навчальних закладах. Освіта і наука в Україні

Бай О.	
До проблеми перекладу поетичних творів	178

<i>Васильчук А.</i>	
Мовні імерсійні програми як метод вивчення іноземних мов у навчальних закладах України	181
<i>Кондратюк А.</i>	
Методи викладання китайської мови та способи її вивчення	183
<i>Петровська Н.</i>	
Використання англомовних художніх текстів під час навчання усного мовлення	185
<i>Сухарєва С.</i>	
Тексти для читання під час вивчення польської мови як іноземної у формуванні іншомовних компетентностей студентів факультету міжнародних відносин	188
<i>Cherniak O.</i>	
Artificial Intelligence (AI) and Language Teaching	191

Світлана Сухарева – доктор філологічних наук, професор, завідувач-професор кафедри полоністики і перекладу Волинського національного університету імені Лесі Українки

Тексти для читання під час вивчення польської мови як іноземної у формуванні іншомовних компетентностей студентів факультету міжнародних відносин

Мовні (іншомовні) компетентності прописані у всіх напрямках спеціалізації факультету міжнародних відносин, відтак потребують детального розгляду із врахуванням необхідних їх елементів. Читання (*lektura*) у цій системі розвитку мовних знань, умінь і навичок займає одне з ключових місць. Необхідно розглянути вид цієї освітньої діяльності з огляду на потреби студентського середовища та труднощі засвоєння польськомовного матеріалу.

Мета цієї публікації – проаналізувати можливості розвитку читацьких вмінь на заняттях з польської мови як першої іноземної і визначити рівень доступності наочного матеріалу.

Перший і основний читацький досвід здобувачі освіти галузі знань «029 Міжнародні відносини» отримують під час вивчення лексичних тем у запланованих в силабусах підручниках: «Польська мова : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів» [2], «Polski, krok po kroku. Seria podręczników do nauki języka polskiego dla obcokrajowców. Poziom A1» [3] і «Polski, krok po kroku. Seria podręczników do nauki języka polskiego dla obcokrajowców. Poziom A2» [4]. Окрім того, тематика спеціалістичного характеру висвітлена у текстах посібника «Подорож довкола світу. Вивчаємо польську мову», поділеного на три основні частини: «Світ зблизька», «Світ здалеку» і «Польща та світ».

Зокрема, у навчальному посібнику «Польська мова / Język polski» перший розділ пропонує такі лексичні теми із пристосованими до життя студентів текстами розмовного характеру: «Wajka o jednej ciekawskiej myszce» (с. 33), «Na zdjęciu» (с. 46), «Mój pokój» (с. 48), «Czerwony Kapturek» (с. 82), «Czego potrzebujemy do studiów» (с. 120), «Praca moich rodziców» (с. 158), «Kwiaty ogrodowe i dzikie» (с. 188), «Juwenalia» (с. 202), «Mały książę (fragment)» авторства Сент Екзюпері

(с. 208), «Walka o książkę» Ізабели Сови (с. 214), «Rola ICQ» Януша Вишневського (с. 223) тощо [2].

Основна читацька функція у цій методичній розробці покладена на останній, четвертий розділ – «Додаток III. Тексти для читання / Lektury», яка містить як давні польські легенди, так класичні та сучасні літературні твори прозового і поетичного характеру (с. 381–436). Із цією метою можна також використати розділ 2 «Про Польщу і поляків», який складається з 20 розповідей про визначні місця Польщі та її визначних діячів і загалом призначений для самостійної роботи (с. 247–320) [2]. Натомість у Додатку «Польська фразеологія» розміщено одинадцять текстів, присвячених польським фразеологічним зворотам, викладеним у формі коротких цікавих есе (с. 357–379), авторами яких є: Йоланта Фабіянчик, Лукаш Гурний, Сабіна Цадлок, Анна Кусідло, Ядвіга Сіноградська, Анастасія Кожец, Агнешка Гембальська, Ельжбета Скапчик та ін., які прагнуть наблизити польську фразеологію пересічному читачеві [2].

У серії підручників «Polski. Krok po kroku» [4] основна увага зосереджена на читанні діалогічних текстів і комунікаційній методиці вивчення польської мови як іноземної. Елементами монологічного мовлення є інтерв'ю, розширені оголошення в літаку, на залізничному вокзалі та в інших побутових ситуаціях, тексти CV, електронні листи тощо. Однак цього матеріалу недостатньо, щоб розвивати читацькі вміння і навички польською мовою, тому одним із щосеместрових контрольних завдань є індивідуальне читання студентами обраної книжки (мінімум 50 сторінок і більше). У коло читацьких смаків здобувачів освіти входять як репортажі, психологічні поради чи біографічні книги, так і власне художня література. Щорічний досвід проведення такого виду читань дозволяє ствердити, що результати якісно виконаного цього завдання стають справжнім досягненням на наступному після читання етапі – говорінні, адже додатковими завданнями є укладення власного читацького словничка та переказ тексту власними словами.

Важливо, що в процесі ознайомлення з текстами підручників, контрольного читання та аудіювання лектор має можливість використовувати проектор та екран або мультимедійну дошку, що сприяє легкості засвоєння нового лексичного матеріалу внаслідок актуалізації зорової пам'яті, яка в більшості здобувачів розвинена краще за слухову. Що більше, прочитання запропонованих текстів уголос досконало поєднує ці обидва види пам'яті і в результаті створює усі умови для вільного аудіювання.

Запропонований матеріал може також слугувати для самостійної роботи під час вивчення першої іноземної мови (польської) протягом першого-третього курсів навчання, як це передбачено силабусом і навчальним планом. Пошук необхідної літератури в інтернеті також сприяє розширенню студентських мовних компетентностей.

Позааудиторною формою зацікавлення молоді книгами є участь у щорічних Читаннях з польським Президентом, які відбуваються у першу неділю вересня. Серед запропонованих у минулих роках творів – «Провесінь» Стефана Жеромського, новели Болеслава Пруса та Марії Конопніцької, «Моральність пані Дульської» Габріелі Запольської, трилогія Генрика Сенкевича, роман «Над Німном» Елізи Ожешко тощо. Окрім традиційного озвучення текстів, здобувачі освіти розширюють свій кругозір, переглядаючи кінофільми, зняті за мотивами художніх творів, створюють театралізовані постановки уривків творів тощо. Це дозволяє поєднувати читацькі вподобання з інтерактивними методами засвоєння польської мови як іноземної.

На окрему увагу заслуговують «Lektury podręczne» як антологія сатиричних текстів. Використання цього підручника є необхідним для підготовки здобувачів до здачі сертифікованого іспиту [3].

Отже, можна зробити висновок, щоб без розвитку навичок читання іноземною мовою комунікативні та культурологічні вміння здобувачів вищої освіти галузі знань «Міжнародні відносини» були б неповними. Академічне середовище забезпечене посібниками, в яких достатньо текстів для читання простішої та складнішої структури, що дає можливість розділити їх на різні семестри трьох навчальних років. Реалізація неформальної освіти доповнює і поглиблює рівень цієї компетентності, що сприяє вільному володінню польською мовою як іноземною.

Література:

1. Сухарева С. Подорож довкола світу. Вивчаємо польську мову: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Луцьк: ВНУ ім. Лесі Українки, 2011.
2. Сухарева С., Яручик О., Цьолик Н. Польська мова : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Język polski : podręcznik dla studentów szkół wyższych Вид 2. Луцьк: Вежа-Друк, 2021. 440 с.
3. Lektury podręczne: antologia tekstów satyrycznych dla cudzoziemców, którzy dobrze znają język polski. Poziom zaawansowany C1, C2 / oprac. E. Lipińska. Kraków: Universitas, 2007.

4. Polski, krok po kroku. Seria podręczników do nauki języka polskiego dla obcokrajowców. Poziomy A1, A2 / red. I. Stępek. Kraków, 2012.